

47.

MAGIOLOGIA

ſeu

DISPUTATIO

DE

MAGIA
LICITA ET ILLICITA

QUAM

FAVENTE S. SANCTA TRINITATE

In Illuſtri Hamburgenu Athenæo,

P R Æ S I D E

DN. DANIELE BÜTTNERO

J. U. LIC. & PROFESS. PUBLICO,

G. H. h. t. RECTORE,

Domino Doctore & Fautore ſuo ætatem co

cendo publicæ Eruditorum Diſquiſitioni ſubmittit

ALBERTUS zum Seide/Palæog. Bremen

Phil. & SS. Theol. Studioſus, Autor & Reſpondens.

AD DIEM XX. APRIL. A. R. O. M. DC. XCIII.

H. L. Q. C.

HAMBURGI, Literis CONRADI NEUMANNI,

Senat. & Gymnaſii Typographi.

POTENTISSIMI ET SERENISSIMI
PRINCIPIS ET DOMINI,
DOMINI

CAROLI XI.

SVECOR. GOTHOR. VANDAL.
REGIS

&c. &c. &c.

JUDICI PROVINCIALI IN PA-
LÆOGÆA DUCATUS BREMENSIS

MERITISSIMO & GRAVISSIMO,

VIR O

Nobilissimo, Consultissimo & Præclarissimo,

DN. HEINONII zum Felde/

parenti meo obsequiosa quavis observantiâ ætatem colendo, vene-
rando, Ipsiusque erga me filium meritis Summis, Maximis

Sacrum!

DISPUTATIONEM HANC PHILOSOPHICAM

De

MAGIA

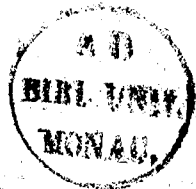
manu pia

animo observantissimo

Prosperissima quæque una precatus

offero

ALBERTUS zum Felde/A. & R.

$\alpha + \omega$.

DISPUTATIO

De

MAGIA.

PRÆLOQUIUM.

Im Physices perma-
gnam, ulumque Philosophiæ in-
finitum paucis adumbraturus
magnus ille Plato in hæc verba
prorupisse legitur: Nihil Philo-
sophia præstantius hominum
generi à Diis immortalibus dari
potuit. Magnam idem suo seculo deprædicabat Phi-
losophiam, majorem sanè deprædicasset, si hoc ultimo
vel nostro seculo supremi Numinis afflatu illuminatus
ulum non satis enarrandum, quem non tantum Theo-
logiæ & Jurisprudentiæ, sed & Medicinæ Philosophia
præbeat, intellexisset. Nos itaque facili manu asserto Pla-
tonis astipulabimur, majorem, imò maximam Philoso-
phiam proclamantes, eum splendidos ejusdem radios,
A 2 quos

quos in omnes disciplinarum partes, imò in ipsam divinam diffundat Theologiam, cognoscamus. Cæterum Studium Magicum, cum in Physicis locum infimum sibi neutiquam vindicare videatur, dum hoc antiquitus, & in specie apud Persas proprium quasi Sacrorum Antistitibus, Regumque moderatoribus fuit: Persæ enim solebant nomen Magiæ non tam humanarum, quam divinarum, ac politicarum rerum ad cultum divinum, Regnique gubernationem pertinentium, excellenti peritiæ tribuere, uti CASPAR, SCHOTTUS refert: Verum, ut nihil unquam tam sanctum, laudabile & incorruptum fuit, quod Dæmonis fraude, & hominum improbisimorum malitia non fuerit vitiatum & corruptum; ita reconditarum quoque rerum scientia ab Adamo posteris suis tradita, & Magiæ nomine cohonestata nefariis superstitionibus & execrandis dogmatibus Dæmone Magistro contaminata fuit, ex qua corruptione orta est divisio Magiæ in licitam & illicitam: Cum autem dictum, quod inferni leo rugiens Diabolus primus Autor sit Magiæ illicitæ, hinc subeat nos merito mirari, ex hominum genere esse, non tantum, qui vitiis operantur, ob quæ ille tam evasit obscæus, proculque omni spe veniæ in miseriarum rancidam abyssum detrusus, verum etiam à quibus ex orco velut citatus servitute sibi stipulatur perpetuam. Vah cæca & perversa humanitas! quo ruis? quo laberis? quantam tibi accersis jumento proprio perniciem? Ignoras indolem

fero-

ferocientis hujus bestię, fraudibus meris, in gratitudine ac tyrannide sequestrato omni commiserationis affectu terminari? Nescis delicias & vota ipsius insatiabilia peragrandi terras, seducendi societates humanas, apprehendendi nihil non ac devorandi? Hujus utriusque itaque Magiæ tam licitæ scilicet, quam illicitæ naturam & effectus hac vice hic pro virili proponere placuit. Facile largimur, rem magnæ esse difficultatis, altissimæque contemplationis, ut exasciatisimi etiam ingenii vires in diversa traxerit ab omni ævo. Tantoque magis veremur, ne scioli, qui numerum faciunt innumerum, & quibus veritati nil videtur inimicus, heic artes suas sint tentaturi, maxime cum constet, quod hujus materiæ difficultas doctiorem requirat calamum, utpote cujus nuda pictura gloriam absolutissimi Apellis non uno puncto adauxit. Experiemur nihilominus vires nostras, & licet in omnibus omnium voto non satisfecerimus, honesti tamen conatus laudem haud gravatè concedent, qui hunc qualemcunque partum non suæ eruditionis decempeda, sed nostri ingenii modulo prudenter metentur, considerantes, nullam rem consummatam esse, dum incipit, longeque semper à perfecto distare exordia.

A 3

THE-

Magia est habitus rerum abditarum scientiâ, & operum admirandorum, quæ communem hominum captum excedunt, arte constans.

Antequam ad tractationem Magiæ nos accingimus, prius inquiremus, an Magia detur, & an unquam Magi fuerint, vel adhuc sint, qui artem Magicam exercuerint, & adhuc exercent? Præsertim cum nonnulli reperiantur, qui omnem Magiam negant, & pro anili commento explodunt, quicquid hætenus de illa dictum, aut scriptum fuerit. Alii etiam si operationes aliquas insolentes experientia edocti agnoscant, tamen eas naturæ inferiori, aut occultis & magneticis qualitatibus, aut exquisitæ, & peculiari phantasiæ, atque adeo peculiari cuidam temperamento adscribunt: Inter quos emicuit **Athenus ille in Academia Bononiensi Philosophus, PETRUS POMPO- NAT. libr. de Incantament.** & post hunc imprimis **Nobilis Anglus REGINALDUS SCOTUS, cuius liber titulus, Discoverie of Vvitchcraft.** in Anglia combustus est, quem tamen nominatim perstringunt **Serenissimus Magnæ Britannæ Rex, JACOBUS in sua Demonologia. JOH. RAYNOLDUS in Censura libr. Apocryphorum, tom. 2. GISEBERTUS VOETIUS Part. III. Disp. Select. pag. 503. aliique plures.** Verè autem Magiam dari, maximè illicitam probant 1. varia illa testimonia Scripturæ Sacræ. 2. Decreta conciliorum, & in specie Gratiani caus. 26. 3. Consensus Patrum. 4. Consensus omnium Theologorum, tam Protestantium, quam Pontificiorum. 5. Leges Gentium, item Rotarum & praxis Judiciaria: Celebris enim lex XII. Tabul. Qui fruges incantasset, item t. t. C. de Malefic & Mathemat. 6. Consensus Gentium, cujuscunque fuerint religionis, Judæorum, Græcorum, Latinorum, Septentrionalium &c. Imprimis vero dicta & attestata

testata Sapientum Philosophorum, Medicorum, Poëtarum, Historicorum, Oratorum, quæ si omnia congerantur, in volumen excreverent. 7. Historiæ & relationes de scholis Magorum, de quibus **MARTIN. DELRIO, in disquisit. Magic. l. 2. c. 1.** & denique 8. ratio nulla est, ut consensum seculorum & nationum omnium, priorum sensuum testimonia, observationes, experientias omnes abnegemus, cum Magia hæc non sit impossibilis, nec implicet contradictionem, vel ex parte Diaboli principalis agentis, vel ex parte hominis cum Diabolo paciscentis, diabolicisque suggestionibus, consiliis, mediis, auxiliis se tradentis, vel ex parte modi paciscendi, vel ex parte DEI permittentis, ut prolixius hanc materiam deducunt **Serenissimus Rex Britannæ JACOBUS Tr. de Dæmanolog. VOETIUS part. 3. disp. select. p. 540. NIC. REMIGIUS, in Dæmanolatr. l. 2. c. 4. JOH. BODIN, in demon. l. 2. c. 7. MART. DELRIO Disquis. Mag. JOH. GODELMAN, de Lamiis, ULRICUS MOLITOR, libr. de Pythonibus, PQNZINIB. libr. de Magia. JOH. VVIERIUS de præstig. Dæm. & libr. de Lamiis. BERNH. ALBRECHT, de Mag. c. 1.** His præmissis, dicimus vocabulum Magiæ primò in partem bonam acceptum & honorificum fuisse, non secus ac Sophistarum, Tyrannorum, aliorumque similium, propter abusum hominum 7 autem illud postea tribui cæpisse supersticiosi & diabolicis artibus; origine verò verbum Magiæ est Persicum, dum populi 8 Orientis nomine hoc suos Sacerdotes, id est, Viros divinarum & humanarum rerum cognitione præditos, Regum Consiliarios, atque aulæ Magistros vocabant, uti referunt **HENR. KIPPING. instit. Phys. l. 2. c. 7. n. 1. BARNAB. BRISSON, l. 2. de regno Persarum, p. 178. CIC. l. 1. de Divinat. MATTH. MARTIN, in Lexic. Philol. Sub verbo Magus:** Unde factum, ut probati Autores 9 Magos hodie in tres classes distinguant, scil. in supernaturales, naturales, & nonnaturales. Illi fuere Sancti Patriarchæ, Prophetæ & Apostoli veri DEI, dum hic per hos viros sæpe pluri-
ma

THEOREMA I.

ma & magna miracula & prodigia supranaturalia edidit, quæ solum per omnipotentem Dei manum, quæ non est alligata
 11 naturæ cursui, fieri potuerunt, facta sunt. Magi naturales sunt
 12 vel Physici, vel Mathematici. Illi per artem suam cognoscunt qualitates rerum naturalium, imprimis occultas, ac per eas mira operantur, applicando naturalia agentia passivis. *Vid. JOH. VVECKER, lib. de Secretis. MIZALD, in cent. Memorab. & CORNEL. HENRIC. AGRIPP, in Tr. suo de Vanit. Scientiarum*
 13 Magi Mathematici sunt, qui beneficio Arithmetices, Geometriae, Opticæ, Staticæ, &c. mira operantur, de quibus infra. Ma-
 14 gi nonnaturales itidem sunt vel vani, vel superstitiosi. Illi sunt & dicuntur, qui peculiari quadam agilitate, celeritate, & occultatione miri aliquid facere videntur, & facere se jactant, cum revera tale nihil faciant, vocantur hi homines aliàs Agyræ, germanicè *Okos Bockos* / vel etiam circulatores, funambuli, *MART. DELRIO, Disquis. Mag. l. 1. c. 4.* Saccularii, quia ex sacculo ludere solent. *FROMMAN, de Fasc. l. 3. Part. VI. c. V.*
 16 Magi verò superstitiosi sunt, qui per nefariam artem mirum aliquid ope Diaboli præstant, qui à nonnullis quoque præstigiatores, Mathematici, *ut in l. 2. c. de Mathemat. & Malefic. Necromantici, Arioli, Incantatores, Venefici, Malefici appellantur, JOH. GODELM, Tr. de Lamiis, Libr. 2. c. 4. Dardanarii, FROMMAN de Fascinat. l. 3. p. 1. c. 1. n. 6.* Item vulgo Striges, (Strix enim abominabilis avis nocturna erat, de qua *OVID. l. 6. Fastor.*) Sagæ à sagiendo, quia multa scire volunt, & germanicè *Schwartzkünstler / Heren* / (sine dubio ab Amazonum Principe, cujus nomen Heza, & arti magicæ addicta, *Unholden / Zauberinnen* / seu *Böse Menschen*. Quia se malo hosti tradiderunt, &c. *Vid. MATH. MARTINI in Lexic. Philol. sub verbo Saga, JOH. GODELMAN, d. c. 4. NICOL. REMIGIUS in dem. l. 2. c. 4. VVIERNUS de*
 18 *præstigiis Daemonum, c. 5. & seqq.* Cæterum quando in descriptione Magiæ universim sumitur cum *JOH. SPERLING in suis Instit. Phys.*

THEOREMA I.

Phys. l. 7. c. 4. ipsi loco generis non artem, nec scientiam, sed habitum assignavimus, illud secundum regulas Philosophorum est factum, utpote quæ jubent, quod genus alicujus definitionis seu descriptionis non debeat esse latius, vel angustius suo
 19 definito. Sic quoque non sine causa huic descriptioni inseruimus verba hæc, scil. quæ communem hominum captum excedunt, quia sapientiores ac supra vulgus doctos causæ magicorum effectuum plerumque non latent. *Conf. LEVINUS LEMNIUS de occult. natur. mirac. FORTUN. LICET. de recond. antiquor. lucern. MART. DELRIO in Disquis. Magicis.*

THEOREMA II.

Magia dividitur in licitam & illicitam; Licita est vel theoretica, vel practica: Illicita est vel divinatoria, vel præstigiatoria, vel effectoria.

Etsi variæ & ferme innumeræ divisiones Magiæ in diversis legantur Autoribus, de quibus in specie videantur *FRIDER. BALDUIN, in casib. Conscient. p. 767. CASP. PEUCERUS de præcip. divinat. generib. JOH. CHRIST. FROMMAN. Tr. de Fascinatione. MELCH. SYLVESTER, ECCARD. in Christ. Relig. class. 4. quæst. 8.* omnium vero commodissimè videtur divisio illa, qua Magia ratione finis & mediorum dividitur in bonam seu licitam, germanicè *Die natürliche Zauberer* / & in malam seu illicitam & Diabolicam, quam & alii Magiam præternaturalem, sermone vulgari *Die unnatürliche Zauberer* appellant. Et sicuti Magia licita potissimum vel in abditis & futuris conjectandis versatur, ut cum quidam effectus naturales prædicuntur ex causis non passim cognitis, vel etiam in applicatione rerum cum rebus ad producendos effectus mirabiles consistit, unde Magia hæc subdividitur in Theoreticam

4 & Practicam, ita & Magia illicita seu Diabolica, quatenus est ars superstitiosa, consistens in foedere cum Diabolo, vel expresse vel tacite & animi tantum assensu inito, ut vel præterita, sed clam aliis facta, vel post futura, longè antè quam fiant, prædicantur, vel morbi curentur, vel veneficia & præstigiæ exerceantur, subdividitur in divinatoriam, præstigiatoriam, & effectoriam. Vid. ECCARD, in *Christ. Religios. class.* 4. qu. 8. BALDUIN, in *Casib. Conscient.* l. 3. c. 6. cas. 9. Cum autem ipsa Magia illicita sit crimen

6 atrox & facinus detestandum, sequitur, quod omnes ejus species etiam sint prohibitæ, & poenis gravissimis puniendæ, pro ut hoc prolixius tam Theologi, quam Jurisconsulti docent. Vid. *Constit. Criminal. CAR. V. Imper. art. 109. BENED. CARPZOV. 7 prax. crim. p. 1. qu. 49. per. tot.* adeoque sine causa & animo merè temerario in dubium vocatur, quæstio illa, An Magiæ Diabolicæ studium, seu usus sit licitus, vel ut germanicè illa proferri solet. Ob die Schwarze Kunst oder die Zauberey eine Freye Kunst sey? Cum nemo, nisi insaniens eam ita propriè

8 vocandam esse statuit: Utrum verò huic studio liceat incumbere, cum Magia, præsertim nonnaturalis, quæ commercio & foedere inito cum Dæmone nititur, variis modis addisci possit, scil. vel speculativè tantum, vel etiam practicè, hoc est, vel noscendi tantum causa, vel etiam utendi & exercendi; nuda enim cognitio Magiæ per se non est mala, dum ex principiis Philosophorum constat, quod omnis cognitio veri bonum,

10 quoddam & perfectio intellectus dicatur; Et quomodo Ecclesiæ Doctores hujus Magiæ vanitates, fallacias, maleficiæ, impiasque superstitiones detegere, vel confutare possent, quomodo probare mira illa, quæ faciunt Magi, vel esse meras imposturas, vel opera Dæmonum, vel occultarum virtutum naturalium effecta, vel quomodo sine cognitione studii Magici demonstrare valeant, nullum opus Magorum verè posse dici miraculum? &c. hanc quæstionem prolixius tractant. JOH. PIC. MIRAN.

MIRANDUL. de *Ludific. Damonis &* HENRIC. FLOCKEN. in *Synops. purior. Theolog. prolixior. disput. 62. th. 9.*

THEOREMA III.

Magia licita Theoretica est rerum naturalium abditarum & obscurarum scientia, quæ causarum ignavis miraculosa videtur.

Magia hæc potissimum versatur circa cognitionem rerum naturalium, astrorum, elementorum, aliorumque corporum naturalium, qua olim imbuti erant Magi in Evangelio, ut statuit ECCARD, in *Christ. Relig. classe 4. quæst. 8.* Cujus effectus quamplurimos refert CASP. SCHOTTUS in *sua Mag. Univers. part. 1. libr. 1. c. 5.* quales sunt, quod funis, lintecolum, charta ex asbesto confecta & projecta in ignem, non modo non comburantur, sed puriora etiam extrahantur, prout sæpissimè in præsentia sua facilitatum Romæ apud P. Achanasium Kircherum asserit. Item quod Turca quidam Venetiis liquato plumbomanus lavit innoxius, fortè prius manibus succo malvæ imbutis. Vid. CARDAN, de *Subril.* l. 6. Sic referunt huc quoque vires herbarum & gemmarum, quæ amorem, odium, læticiam, motus venereos & effectus similes excitare solent, licet libertatem hominis non tollant, cum nostra voluntas nulla vi naturali per se possit cogi, ut tradunt ANTH. HETER. in *Philos. Moral.* CONR. HORN, in *Ethic.* & alii. Et quamvis affectus hominis commotionibus humorum interdum excitantur, ut cum circa præcordia sanguis fervere incipit, irascimur, tunc quoque è contrario certum est, nos commoveri virtutibus naturalibus, ut hoc in terminis supra allegatus Schottus loc. jam cit. attestatur, Item effectus hujus Magiæ naturalis dicuntur omnia Physicorum & Medicorum prognostica, ab

ipso naturæ ordine, & signis divinitus in natura conditis sumta,
 12 nec non prædictiones astronomicæ Eclipsium, magnarumque
 13 conjunctionum, imo certo modo divinationes politicæ denun-
 ciantes injustis & sceleratis poenas certo secuturas, &c. *Vid.*
 14 *JOH. GODELMAN, de Magis, Venet. & Lamiis, lib. 1. c. 2.* Semper
 tamen cavendum hic illud est, ne temerè omnia, quæ in Auto-
 15 ribus leguntur, credantur vere esse naturalia. Nam licet Jaco-
 bus Patriarcha in hac scientia Magica excelluerit, adeo, ut
 dum vires imaginativas æstimavit, oves versicolores gigne-
 rentur magna copiâ, unde ipsius peculium accipiebat incre-
 16 mentum; & Salomon Rex Hebræorum in cognitione virium
 naturæ, quas libris descripsit, licet hi non amplius exstent, sed
 sint perditæ, ut testatur *HENR. KIPPING, Instit. Phys. l. 2. c. 7.* nec
 17 non Æsculapius, qui cujusque rei naturam explorare potuit ad-
 unguem, ut habet *GALENUS lib. 3. Method. c. 7.* Anaxagoras,
 qui in siccitate maxima prædixit pluviam, indeque pro DEO
 est habitus; Democritus Philosophus Abderitanus, qui cum
 18 Theologiam & Astronomiam à Magis & Chaldæis didicisset,
 & olei caritatem ex astris prævidisset, omne oleum in toto tra-
 ctu coëmit, unde licet maximum quæstum fecit, pretium tamen
 19 omne avaris reddidit dominis, ut referunt *CAROL. STEPHAN.*
in Dict. histor. Geogr. sub nomine Democritus, & JOH. SPERLING.
in Instit. Physic. (ex quibus pleraque hæc theorematum sunt de-
 20 *sumta) ad præc. 3. lib. 2. c. 4.* item multi alii viri ingeniosissimi
 & acutissimi, ut Archytas Philosophus Pythagoricus, patria Ta-
 rentinus, de quo *ARISTOTEL, l. 1. de Anim. text. 44. P. ATHAN.*
KIRCHERUS de art. Magnet. l. 2. p. 4. c. 1. probl. 10. Dædalus faber
 Atheniensis, Drebbelius, Hevelius, Otto de Guerike b. m.
 Athanasius Kircherus, alique quamplurimi, de quibus legantur
 P. *CASPAR, SCHOTTUS in sua Magia Univers. MART. DELRIO*
 21 *in suis Disquis. Magic. multa tamen nomine Magiæ naturalis*
sæpius palliari solent, cum in se partim verè sint falsa & figmen-
ta,

ta, partim vero superstitiosa & effectus sunt magiæ Diabolicæ,
 qualia multa *JOH. BAPTISTA PORTA in sua Magia naturali, MART.*
SCHMUCKER, in thesaur. Secretor. natural. & VVOLFFG. HILDE-
BRAND, in sua Magia naturali, referunt, propterea videndum, ne
 cuivis auctori mira jactanti statim credamus, & licet multi non
 habeant pactum aliquod cum Diabolo explicitum, nec putent
 22 se cum Diabolo visibiliter manu porrecta certum aliquod for-
 23 dus iniisse, subest tamen foedus seu pactum aliquod implicitum,
 dum quis sciens volens rebus superstitiosis utitur, quæ natura-
 liter id præstare non possunt, ad quod adhibentur. Conf.
CARDAN. de pact. cum Damon. sect. 3. p. 433. MART. DELRIO dis-
quis. Magic. lib. 2. qu. 4. JOH. BODIN, in Damon. lib. 2. c. 4.

THEOREMA IV.

*Magia licita practica est ars mira quadam per huma-
 nam industriam perficiendi, adhibendo ad id varia
 instrumenta.*

Definitionem hujus Magiæ, quæ & Operatrix dicitur,
 suppediat nobis *CASP. SCHOTT, in sua Magia univers.*
 1 *p. 1. lib. 1. c. 6.* quæ iterum duplex est, Præstigiatoria,
 2 scil. (de qua vide thes. Ult. hujus Disputationis)
 & Mathematica, quæ nititur principiis geometricis, arith-
 meticis, vel astronomicis, hujus exempla sunt sphaera illa
 3 coelestis Archimedis, secundum *CLAUDIANUM Epigram. 21.* vi-
 trea, de qua *M. T. CICERO l. 1. Tuscul. & lib. 2. de nat. Deorum.*
 Solis, Lunæ & reliquarum quinque errantium motus repræsen-
 4 tans. *Vid. SCHOTT, in Mechan. Hydraul. Pneum. p. 2. class. 1. c. 3.*
mach. 10. ZVINGER. Theatr. Vit. hum. vol. 19. lib. 3. Archytæ
 5 columba lignea per aërem volitans, de qua *AGELLUS Noct. At-*
 6 *tic. lib. 10. c. 12.* Dionysii tyrannis auris saxeæ, Syracusis in Sici-

lia ad captivorum submurmurationes percipiendas exstructa, de qua P. ATHANAS. KIRCHER. in *sua Musurg. Univ. libr. 9. p. 4. c. 3. exper. 5.* Severini Boëthii ærei grues buccinantes, ænei angues insibilantes, & aviculæ æræe frinnientes, ac cantillantes de quibus M. AUR. CASSIODORUS *var. libr. 1. Epist. 45.* P. CASP. SCHOTT. in *Mag. Univ. p. 2. libr. 6. Synt. 6.* Alberti M. caput æneum, responsa certa articulata proferens. Vid. JOH. BAPT. PORTA in *sua Mag. Natur. l. 19. c. 1.* quamvis MART. DEL- RIO in *Disquis. Magic. libr. 1. c. 4.* ingenuè fateatur, quod humana industria huc usque nondum pervenerit, efficere, ut res quædam inanimata vocem humanam ad lubitum interrogantium emittat, cum hæc vitam & respirationem in loquente requirat; Unde factum, ut cum S. Thomas Aquinas ab hoc Alberto M. studiosè ad hanc statuam in cubiculum esset missus, ubi illa latebat, & audisset verba articulata pronuntiata, perterrefactus, fuste machinam hanc contrivit, ac postea interrogatus, cum respondisset, se statuam confregisse, Albertus Magnus respondit: Opus triginta annorum destruxisti. Conf. SIMON. MAJOLUS in *Dieb. Canicul. Colloq. 23.* Ad hanc magiam operatricem seu artificialem pertinent Joh. Regiomontani musca terrea ex artificis manu se proripiens, & convivas circumvolitans, tandemque veluti defessa in domini manum revertens. VOSSIUS de *Scient. Mathemat. c. 46. §. 7.* P. ATHAN. KIRCHER. de *arte Magn. Luc. & Umbr. lib. 10. p. 2. c. 7. exper. 4.* Item ejusdem artificis aquila, quæ Carolo V. Imperatori Norimbergam adventanti ad quintum ab urbe lapidem sublimi aëre obviam volans, eumque ad portam urbis comitata est, ut referunt GASSEND. in *Vita Petreskii l. 5. Oper. Tom. V.* & ADRIAN. ROMAN. in *sua Mathes. Polem.* P. Athanasii Kircheri sphaera vitrea magnetica, quæ in centro alicujus liquoris librata, perpetuo circumit, & horas, circulos coelestes, totiusque astrolabii mysteria monstrat. Vid. KIRCH. in *arte magnet. libr. 2. p. 4. c. 1. prælus. 2. probl. 5.* Ottonis de Gve-

riken

riken b.m. & Roberti Boylei, aliorumque vacuistarum tubi & recipientes vitrei spatium vacuum artificiale probantes. Vid. CASP. SCHOTT. in *append. ad Mech. Hydr. Pneum.* P. CORNELIUS in *Phys. libr. 4. disp. 3. quest. 4.* Lucernæ subterraneæ perpetuo ardentes, de quibus satis eruditè differit FORTUN. LICET. de *lucernis antiquorum reconditis. it. PANCIROLL. libr. 1. tit. 35.* omnis generis vinorum, aquarum, diversis coloribus & odoribus imbutarum, oleorum item & ignium vomitus artificiosus. Vid. THOM. BARTHOL. *Histor. Anatom. rar. centur. 1. hist. 39.* perfecta Specierum quarumlibet visibilium in cameram, aut quemcunque locum obscurum per foramen exiguum introrissarum in objecta charta alba, vel pariete candido repræsentatio. Conf. JOH. BAPT. PORTA *mag. Natur. l. 17. c. 6.* CHRIST. SCHEINER. in *fund. Optic. libr. 3. p. 1. c. 2.* plantarum simulacra artificiosè refuscitata. HARSDORFF. in *delic. Phys. Math. Tom. 3. p. 3. qu. 29.* Variæ vocum acceptarum repercussiones artis opera excitatæ, quas vulgò Echus nomine indignant; Neq; hic prætereunda prodigiosa innumerarum rerum, speculorum, artificiosorumq; vitrorum exhibitio. SVVENTER. in *delic. Phys. Mathemat. part. 6. quest. 30.* & VOSSIUS de *scient. Mathemat. c. 24. §. 4. & 6.* ut & machinæ automatae innumerabiles vario artificio ad varios usus paratæ, quales describit DREBELIUS in *sua Epistol. ad Jacob. Magn. Britan. Regem,* aliaque rara, recondita, admiranda, & jucunda magiæ hujus practicæ opera, quorum numerus adeo est magnus, ut si ea omnia hic velimus referre, nobis cum tempore verba necessaria deficerent; Interim Conf. P. ATHAN. KIRCHER. in *arte sua Magn. & in arte magn. Luc. & Umbr.* P. CASP. SCHOTT. in *Magia sua Universalis,* VOSSIUS de *Scientiis Mathemat.* JOH. BAPT. PORTA in *sua Mag. natur.* DREBELIUS in *præcit. Epist. ad Jacob. M. B. Regem,* HARSDORFF. in *Delic. Phys. Mathemat.* HEVELIUS in *sua Selenogr.* KENELM. DYGBÆUS de *Pulv. Sympath. Generos. Dn. CAJUSBROCKTORFF. jam in SESTERMUE in Disp. de Scient.*

Scient. Natür. Constitut. theor. s. SVVENTER. in suis Delic. Phys. Mathem. aliisque plures,

THEOREMA V.

*Magia illicita divinatoria est rerum abditarum ope
Dæmonis parta cognitio.*

- M**agia illicita, seu Diabolica generatim sumpta alias à
CASP. SCHOTTO in sua *Magia Univ. p. 1. libr. 1. c. 7.* descri-
bitur, quod sit ars, qua non industria & artificio ho-
minum, nec naturalium causarum ab ipsis facta ap-
plicatione, sed ope Dæmonum, vi pacti cum ipsis inici mira
quædam & communem captum superantia efficiuntur; Hanc
autem verè dari, negant omnes illi, qui Dæmones esse negant,
& licet multi sint, qui Dæmones esse fateantur, hi tamen ma-
giam hanc illicitam à Dæmonibus seu Diabolis ortam vel ma-
nasse concedere nolunt, dum omnes ejus mirabiles effectus vel
immediatè DEO per Magos hujusmodi operanti, vel DEO per
Angelos bonos ea perficienti tribuunt, ut vult MARTIN. DELRIO
in suis *Disquis. Mag. l. 2. q. 1. & 2.* vel etiam effectus hosce ad melan-
choliā, aliosve naturales morbos, vel ad artem, industriam
& agilitatem hominum, figmentis & præstigiis suis illudentium,
vel ad stolidas imaginationes dictorum Magorum, vel etiam
ad vanas nugas & fictiones eorundem Magorum referunt, prout
in specie demonstrare conatur BALTHASAR BEKKER in
suo tract. *De Betoverde VVeereld*, cujus errores verò satis accuratè
nuperrimè detexit Dn. MELCHIOR LEIDEKKER *Profeff. P. in acad.*
Ultrajeet. vir eruditionis eminentissimæ, in tract. suo, quem vocat
De Goddelykeit en VVaarheit der H. Schrifften p. 2. verum cum
de hac quæstione in theoremate primo jam sit actum, hic ejus
principaliores species saltem explanare placet, quarum prima
dicitur

dicitur Magia divinatoria, cujus ope curiosi & fastuosi homi-
nes res miras, sive præsentēs, sive futuras, ope Dæmonis scire
& revelare satagunt; & vel in crystallo, vel in speculo, vel in
vitro polito, &c. Diabolum consulunt, qui de rebus furto
sublatis, vel amissis, & ad quæstiones propositas, nonnunquam
verè, ut mentienti sibi fides habeatur, aut si ignorat verum, per
ænigmata responderet, sicuti inquit JOH. GEORG. CODELM. de
Mag. Venef. & Lamiis libr. 1. c. 5. & ut probant responsa illa o-
raculorum ambigua, quæ Regi Cræso adversus Persas, & Regi
Pyrrho contra Romanos militaturis data, qualia sunt;

Cræsus Halyn penetrans magnam pervertet opum vim,
Ajo Te Æacida Romanos vincere posse.

Vid. M. T. CICERO de *Divinat. libr. 2.* PETR. LAURENBERG
in *Acerr. Philol. cent. 3. hist. 23.* CASP. PEUCERUS de *præcip. di-
vinat. generibus.* Cum tamen certum, quod oracula omnium
divinationum & superstitionum sint radix & fundamentum,
conatus enim est Diabolus hoc modo Theomantiam veram
sive Prophetiam imitari, dando petentibus responsa vel ex antris,
vel ex statuis, vel ex hominibus; Hinc diversa orta oracula, ut Jo-
vis Dodonæi, Jovis Ammonii, Jovis Trophonii, Apollinis Delphi
ci, Clarii, Delii, Smynthei, & innumera alia; Vid. MARTIN. DEL-
RIO in *Disquis. Magic. l. 4. c. 2. q. 6.* & sicuti Diabolus ipse vel can-
didus, vel niger est, ita & magia hæc vel subtilis, vel crassa est,
ut ait JOH. SPERLING. in *Instit. Phys. ad præc. p. libr. 2. c. 4.* Hinc
quoque factum, ut tam variæ utriusque hujus magiæ species,
(quæ nominis sui etymon à rebus, per quas divinatio institue-
batur, sumserunt,) & tot nomina innumera & portentosa sint
orta, ut sunt Geomantia, à terra, qua ex terræ motibus, scissu-
ra, tumore & crepitu futura prædicebant. Hydromantia ab
aqua, qua aquæ fluxus & refluxus, colores & tempestates obser-
vabant. Pyromantia ab igne, qua prognostica sumebant ex
quovis igne ratione colorum, motus & aliarum impressionum,

C

Aëro

Aëromantia, qua, aëreas impressiones, colores nubium, spectra & alia advertebant *JOH. BODIN. in Damonol. libr. 2. cap. 1. 2. & 3. JUL. CÆSAR. BULINGER. libr. de Divinat. JOH. GODELM. de Mag. & Venef. l. 1. c. 3.* Necromantia à mortuis, qua incantamenti mortuos revocare, ex iisque futura indagare conabantur. Anthropolomantia, qua ex inspectione viscerum humanorum divinabant. Ornithomantia, qua ex volatu avium futura noscere volebant. Capnomantia à fumo, Leconomantia à pelvi, Ceromantia à cera, Daphnomantia à lauro, Ichthyomantia à piscibus, Alestriomantia à gallis. Vid. *MELCH. STYLFESTER ECCARD. in Christ. Religios. class. 4. qv. 8. FRANCISCUS MONCAJUS de Magia*, quæ quidem species principales Magiæ divinatoriæ sunt, sed non omnes, quia Diabolus ut est mille artifex, ita quotidie in contumeliam DEI & hominum perniciem novas scit producere. Quæ autem in specie fuerint Rotæ Divinatoriæ Ægyptiorum & Hebræorum, nec non Alestriomantia Græcorum, de his satis eruditè & prolixè differit *CASP. SCHOTT. in sua Mag. Univers. p. 1. libr. 1. c. 12.* Interim omnes illi, qui huic Magiæ Divinationi sunt addicti, sive sint Fanatici, sive Tremantes, (quos vulgo Quakeros vocant) sive Vates Idolorum, sive Ecstatici sive Pythonici, qui & Ventriloqui seu Engastrimyhti, (eo quod ex imo ventre vox prodire videbatur) dicuntur, sive Planetarii, Nativitatistæ, Chiromantæ, Cribromantæ, seu Crystallispices in Scriptura Sacra, quatenus viribus naturæ ad res noxias agendas abutuntur, reprobantur. Vid. *MART. DELRIO in Disquis. Magic. libr. 4. c. 2. qv. 6. p. m. 61.*

THEOREMA VI.

Magia illicita præstigatoria est operum admirandorum, sed apparentium ope Dæmonis productio.

Antiquissima Magiæ illicitæ species est præstigium, quod secundum *CHRIST. BEGMAN. libr. de Orig. latin. lingua p. m.*

300. & *ISIDOR. l. 8. Etymol. c. 6.* dicitur sensuum & oculorum delusio, hinc illi præstigiatōres dicuntur, qui operâ Satanæ hominum oculos incantationibus & illusionibus fascinant & fallunt, ut non videant ea, quæ sunt, & videre se arbitrentur ea, quæ non sunt; qui alias etiam Fascinatores & propriè in germanico idiomate *Zauberer* vocantur, de quo *JOH. CHRIST. FROMMAN. Tr. de Fascinat. JOH. GEORG. GODELMAN. Tr. de Mag. Venef. & Lam. D. JOH. HENRIC. DEKKER in sua spectro. cap. 7.* Diabolus hanc fascinationem seu præstigias præstat arte triplici, dum vel objectum verum removet, vel objectum falsum offert, vel etiam sensus hominum pervertit; quarum illusionum & præstigiarum in historiis tam sacris, quam profanis exempla & testimonia inveniuntur quam plurima; Talis præstigiator fuit Simon Magus, qui Cæsaris Neronis oculos & totius cætus sic fascina-verat, ut arietem Simonis loco carnifex decollaret. De hoc Simone Mago scribunt *ELISEB. libr. 2. c. 2. & J. RENÆUS libr. 1. c. 10.* hunc Romam venisse, ibique se opposuisse Petro, gloriatum esse, se velle in cælos evolare: die constituto venisse, in montem Capitolinum, desilisse de petra, volasse aliquamdiu non sine magno populi stupore, qui verbis ipsius fidem adhibere coeperat, mox decidisse & crus fregisse; postea Aritiam translatum ibidem obiisse. Sic quoque referunt de Alberto M. quod Colonia in media bruma feriis Natalitiis coram Imperatore Wilhelm, & multis aliis Principibus suis præstigiis effecerit, ut Cæsaris palatium arboribus, frondibus, gramine & variis generibus herbarum, tanquam amoenissimus hortus floreret, lusciniæ quoque, merulæ, aliæq; aviculæ canerent. Huic affinis fuit Johannes Trithemius, Abbas Spanhaimensis, de quo historia sequens hoc modo narratur; Maximilianus I. Imper. conjugem suam Mariam Burgundicam ardentem admodum amabat, eamque mortuam lugebat vehementissime. Hoc Abbas Magus videns, promittit Cæsari, se in medium producturum defunctam, si ejus Majestati ita placeret, ut ejus consuetudine frueretur. Annuit Imperator,

itur in conclave quoddam remotius, adjuncto tertio, Magus ne quis verbum præsente spectro proferret, interdicat. Ingre-
ditur spectrum pederentim, Imperator miratur omnium mem-
brorum miram convenientiam, recordatur verrucæ in cervice
conjugis, sed & ea quoque observanti apparuit. Horruit tandem
Imperator, & spectrum removeri nutu Mago mandat, & cum
indignatione ait: Monache, talibus impofterum abstinere ju-
beo, addens etiam quam difficulter linguam cohibuerit, & vo-
cem compreflerit, quæ si erupisset, de vita tanti Imperatoris ac-
tum fuisset, hæc historias *JOH. GODELM. in cit. tract. de Mag.*
Venef. & Lamiis partim ex AUGUST. LERCHEIM. Tr. German.
von der Zauberei iisdem verbis nobis suppeditavit; Huc spectant
7 quoque illa, quæ habet de Saga quadam *TIBULLUS libr. 2. Eleg. 2.*

Hanc ego de cælo ducentem sydera vidi,

Fluminis hæc rapidi carmine vertit iter.

Hæc cantu, finditque solum manesque sepulchris

Elicit & tepido devocat ossa rogo,

Jam ciet infernas magico stridore catervas,

Jam lubet aspersas lacte referre pedem.

Cum lubet hæc tristi depellit nubila coelo,

Cum lubet æstivo convocat orbe nives.

Similia videbis apud *DIOG. LAERT. in Vita Empedocl. VIRG.*
Buc. 8. & Æn. 1. 4. HORAT. in Epod. Carm. 5. & 18. LUCAN. libr. 6. Phar-

8 *sal.* Cum autem constat, quod horum recensitorum, aliorumque
innumerabilium effectuum nec causæ naturales, nec idoneæ ar-
tificiales possint dari, vel allegari, à quibus isti effectus depende-
ant, merito ergo hi pro præstigiis & fascinationibus sunt ha-
9 bendi: Interim tamen ad discernendum, an aliquis effectus
mirabilis à Magis præstitus sit sincerus, an fucatus, ut ait *CASP.*
SCHOTT. in Mag. Univ. p. 1. libr. 1. c. 8. hanc tradit regulam: Si
effectus Magicus ejusmodi est, ut potentiam Dæmonis superet,
tunc censerì debet præstigiatorius; quando verò non constat,

eum

eum viribus Dæmonis superiorem esse, res dubia est, & oportet recurrere ad circumstantias. *Conf. NIC. REMIG. in Dæmo-*
nol. libr. 2. c. 4. JOH. BODIN. in Dæmonom. l. 2. c. 7. VVIERUS de
prestig. Dæmon. libr. 4. c. 4. seqq. MART. DELRIO in Disquis. Mag.
l. 2. q. 4. sect. 6.

THEOREMA VII.

*Magia illicita effectoria est admirandorum operum
realium & verè existentium auxilio Diaboli pro-*
ductio.

SIcui scientia Dæmonum est accurata, ita potentia eo-
rundem est validissima, potentia divina tamen semper
subordinata & finita, quia essentia est proportionata.
CASP. EBEL. in Aphor. Metaph. disp. 10. reg. 8. Cum au-
tem Veteres multa de Sagarum & Lamiarum effectis produnt,
quod carminibus recitatis natura ipsa moveretur, Jove incio-
tonaret, imbres, procellæ, tempestates cierentur, amnes re-
verterentur, maria starent, solis cursus sisteretur, Luna cœlitus
detraheretur, stellæ in nubila conderentur, viperarum fauces
rumperentur, aliaque plura, ut hoc refert *HENR. KIPPING. in In-*
stit. Phys. libr. 2. c. 4. n. 21. Cum tamen effectus hi, quos Magi ope
Dæmonum producere possunt & solent, sint vel veri, vel appa-
rentes, vel ex veris & apparentibus mixti; nam quod Magi o-
pe Dæmonis nonnullos effectus naturales verè producere pos-
sint, de eò nullum est dubium, quia Dæmones in Physicis sunt spi-
ritus callentissimi, & habent perfectam rerum naturalium cogni-
tionem & vires valentissimas ad applicandum activa passivis,
& insuper multiplicem habent experientiam. Quare si per
Magos verum aliquem effectum producere volunt, qui ipso-
rum vires non excedit, & Deus id permittit, nihil prohibet,
C 3 quo

quo minus id efficere possint, *CASP. SCHOTT, in Mag. Univ. p. 1. 5 libr. 1. c. 8.* Talia opera sunt, quando magi ope Diaboli non tantum in elementis & aliis corporibus naturalibus mixtis sua opera exercent, sed & in ipsis hominibus, idque variè, illorum intellectum excæcant, decipiunt, corrumpunt, voluntatem ad peccandum incitant, interiores somniis terrent sensus, exteriores ad expetenda illicita objecta alliciunt, vel etiam hominem iis privant, facultate loco motiva abutuntur, facultatem sermocinatricem inhibent, potentias vegetantes debilitant, actiones bonas impediunt, malas vero promoven, corpora vel obsident, vel alias miserè affligunt, adeò ut sicut Dæmones & Magi sunt hostes capitales Dei veri, & omnium rerum à Deo conditarum, ita etiam nihil mali negligunt, quod non adversus hos omnes moliantur, quanquam citra permissum Dei, ne in porcos quidem grassari, nec pediculos, quando volunt, afferre possunt. *Vid. 7 AC. MART. in Metaph. lib. 2. exercit. 3. theor. 10. CASP. EBEL. in aphor. Met. disp. 10. Reg. 8. & 9.* Cum tamen alias, Deo sic permittente, Satanas ipse omnes has actiones, imò totum negotium absolvere possit, etiamsi Sagæ vel Magi nullam conferant materiã, modo earum consensus, etiam tacitus accedat, & signa vel ceremoniæ, ritusque, quorum primus auctor Diabolus est, adsint, ut diversis exemplis probant *JOH. CHRIST. FROMMAN. Tr. de Fasc. Magic. l. 3. p. 5. c. 1. §. 9. DEUSING. Exam. pulv. Sympath. p. 91. NIC. REMIG. in Dæmanol. libr. 2. c. 9.* Quid ergò mirum, si data materia absurda, vana & inepta, non quævis, sed eã, quæ Dæmonem habet autorem, effectus sequatur. Non tamen possunt Magi ope Dæmonis miracula propriè dicta, seu supranaturalia, cum hæc excedant omnem vim agentium naturalium, producere, etiamsi veteres illis admirabiles effectus tribuerint. Nam, licet Magi sæpe producant effectus mirabiles, & inusitados, quos vel ex causis naturalibus modo occulto oculos hominum perstringendo, vel phantasiã commovendo, vel etiam organum visionis turbando, educere norunt, unde fit, ut cum nos lateant

causæ,

causæ, ejusmodi effectus nobis sæpe miraculosi videantur, cum tamen in se, vel saltim mirabiles, aut etiam vere præstigiosi sint. *Vid. BALDUIN in Cas. Conscient. l. 3. cap. 2. cas. 4. PHIL. HENR. FRIEDLIEB. in Floril. Theol. loco de Angel. qu. 9.* Sic quoque, ut Magi ope Dæmonis non possunt creare, hoc est, ex nihilo aliquid producere, vel etiam formam substantialem immediatè sine prævia alteratione è subiecto educere, quia hoc excedit vim agentis naturalis, & actio est potentiæ & virtutis infinitæ, ita iidem non possunt aliquid in nihilum iterum redigere, ut ut alias ad res confundendas & destruendas sunt potentissimi. *Vid. CHRIST. SCHEIBLER. in oper. Metaph. l. 2. c. 4. n. 240. EBELIUS in aphor. Metaph. disp. 10. reg. 8. & GEORG. BARTHOLD. MEIER in sua Disput. de Intelligent. sect. 3. quam Anno 1689. in hoc Athenæo Præside DN. I BUTINERO habuit.* Neque possunt unam speciem in aliam transformare, seu hominem in brutum, ut in canem, lupum, fælem convertere, quoties ergo hoc modo fieri videntur lupi, canes, feles, &c. oculis deceptis hoc erit adscribendum, dum genius malus hominis imaginativam corrumpit, ut sæviat more bruti, corpori vero nebulam circumfundat, ut exteriorem figuram in oculis hominum aliorum mutet. *Conf. ANTHON. DEUSING. Disput. de Lycanthropis. JOH. BODIN. in Dæmonom. libr. 2. c. 6. JOH. FERNEL. de abditis rerum causis. libr. 2. c. 9. JOH. VVIER. de præst. Dæmon. c. 10. JACOB. M. Britan. Rex in Dæmon. libr. 3. c. 1.* Siquidem & omnia illa, quæ de famosa illa Lycanthropia, & de omnibus aliis magicis rerum conversionibus circumferuntur, aut nunquam sunt visa, aut si qua visa sunt, non res videnda, sed oculus videntis fascino fuit oblæsus, aut si oculus inviolatus perstiterit, tunc res videnda subdolè fuit subducta, & alia in locum ejus fuit substituta. *NIC. SCRIBON. in Physiol. Sagar. p. 66. JOH. GEORG. GODELM. de Mag. Venef. & Lamis l. 2. c. 3. n. 9. CASP. SCHOTT. in Phys. curios. l. 1. c. 26.* Pari quoque modo non possunt Magi ope Dæmonis efficere, ut animæ Sagarum extra corpora abripiantur, & ad nocturna comitia transferantur,

tur, quamvis Dæmon quarundam Sagarum sensus ita fascinare & pervertere possit, ut putent, se verè conventus celebravisse, cum tamen domi fuerint; Interim non imus inficias, Dæmonem nonnunquam suos Magos & Sagas una cum suis corporibus citra animarum abreptionem verè ad conventus illos nocturnos scopis & furcis, hircis & felibus insidentes, unguentis stygiis ante perlitas, & ceremoniis ludicris consecratas deportare, prout hoc attestantur *JACOB. M. Br. Rex in Demonol. l. 2. c. 4. JOH. BODIN. in Demon. l. 2. c. 4. L. DANÆUS de sortil. c. 4. HENR. KIPPING. Instit. Phys. libr. 2. c. 4. n. 21. JOH. VVIER. de prestig. Damon. l. 3. c. 11. seqq.* Item non possunt Magi, nec ope
 15 Dæmonum facere, ut bestię, arbores, statuę & similia articulatè loquantur, nec brutis intelligentiam discursivam largiri. Vid. *MART. DELRIO in Disquis. Magic. libr. 2. c. 20. CASP. SCHOTT. in Mag. Univ. p. 1. libr. 1. c. 10.* licet hominem ipsum, juxta pactum cum Dæmone initum, in quibusdam scientiis & artibus erudire possit, ut vult *JOH. CHRIST. HUNDESH. in Theol. natur. c. 20.*
 16 q. 6. Imò nec mortuos in vitam revocare, vel eosdem resuscitare, aut vivificare possunt, cum hoc sit opus solius Dei, qui vita est, & vitam omnibus suppeditat. Satanas quidem potest ad tempus gestare cadavera defunctorum, motum etiam interdum præbere videtur, sed ipse agit omnia. *JOH. BODIN. in Demon. libr. 2. c. 3.* Sic quoque superstitio est, statuere Magos posse ob delictum aliquod perpetratum oculos absentium excutere; Quomodo enim absens per se & ipso actu, nullo actore præsentè, absenti incommodum inferre potest, quia certum, quod characteres & verba, quatenus sunt meræ quantitates, per se nullam habeant efficaciam. Confer, *VVIER. de prestig. Damon. l. 4. c. 5.* Ita etiam non possunt magicis artibus ope Dæmonum sexus mutare, id est, sexum ipsum foemininum in virilem, vel virilem in foemininum commutare; neque Seni reddere Juventam, ut qui senex est, non fuerit & desierit esse, quis enim quod factum,

factum, maximè successiva elapsione actione, id reddat infectum, de quibus omnibus, & multis alijs *Vid. MARTIN. DELRIO Disquis. Magic. libr. 2. quest. 22, 23. CASP. SCHOTT. in Mag. Univ. p. 1. l. 1. c. 10. ULRIC. MOLITOR. de Pythopib. TORREBLANCA de Magis LAMBERT. DANÆUS de Sortileg. c. 4. & in specie FRANCISC. SIMON. b. m. quondam Pastor ad S. Georg. & Hiob. Hamburg. in sua Schol. Concord. Contror. & Conscient. ad Evangel. Invocavit. artic. 2. n. 3.* quo omnia antecedentia quasi in compendium reducere voluit, quando ibi asserit; *Es sind zwölf Göttliche Wercke dem Teuffel ganz unmöglich / als 1. neue Creaturen schaffen. 2. Dieselbigen ändern. 3. Vermehren. 4. Ohne Arhney Kranckheiten heilen. 5. Unfruchtbahre fruchtbar machen. 6. Des Himmels Lauff auffhalten. 7. Das Meer von einander theilen. 8. Denen Elementen ihre Wirkungen benehmen. 9. Zukünftige Dinge wissen / und Gegenwärtige für sich sehen / wie GOTT. 10. Todten aufwecken. 11. Göttliche Wunder thun / &c. 12. Die Gedanken der Menschen erkennen und wissen.* Hæc omnia autem & multa plura, sicuti illa Diabolo absolute sunt impossibilia, ut quæ Deus suæ potentię infinitæ soli reservavit, & per consequens eadem Diabolus verè in effectum verum deducere nequit, etiamsi Deus Optimus talia Dæmoni velit permittere, ita Magi quoque nihil omnino eorum de se ipsis possunt, quæ Magiam naturalem & artificialem superant, nisi Dæmonum præsentiam certis ceremoniis ac signis invitent, & quasi ex pacto ad mira patranda eosdem incitent, quibus Dæmones tantisper serviunt, donec eos miserè in æterna inferorum tormenta abripiant, ubi cum infernalibus corvis miserum Cras æternum crocitare jubentur, quod Opitius in Hymno germanico de lachrymis æternitatis sic reddidit:

D

Schren

Schren immer Cras! O Habe schren /
Und sing die alte Meloden;
Der Ewigkeit Ihr Ziel zu sehn /
Kann wahrlich Morgen! nicht geschehn.

Cæterum conferantur de hac materia amplissima & difficilissima
²² *JACOBUS Rex M. Britannia in sua Damonolog. JACOB. MARTIN. libr. 3. Miscell. Disp. 11. dist. 17. Nobiliss. DN. JOHAN. JOACHIM. ROCH J. U. D. in sua Disputat. Juridic. de Venen. & Venefic. quam anno 1682. sub præsidio DN. DANIELIS BÜTTNERI summo cum applausu in hoc illustri Athenæo defendit. TORREBLANCA de delict. Sagarum. MART. DELRIO in Disquis. Mag. libr. 2. LAMBERTUS DANÆUS de Sorcileg. c. 4. JOH. VVIER. de prestig. Daemonum. l. 3. c. 11. seqq. JOH. GEORG. GODELMAN. de Mag. Venef. & Lam. JOH. CHRIST. FROMMAN de Fascinat. Mag. CÆSAR. LONGIN. in Secret. Magic. CASP. PEUCER. de Divinat. JACOBUS GAFFARELLUS in suis Curiositat. inauditis*
²³ aliisque plures.

Et hæc sunt, quæ pro tenuitate ingenii de Magia tam licita, quam illicita hac vice proponere constitueramus. Deus Ter Optimus faxit, ut omnia, quæ in medium allata sunt, cedant in ipsius solius Gloriam, & in nostram Salutem perpetuam,

Majores majora sonent; mihi parva locuto
Sufficit in laudem cedere cuncta DEO.

F I N I S.

Ad Politiss: Dominum Respondentem.

Is tractare magas artes doctèq; tueri,
Quomodo permissæ, quatenus illicitæ,

Judicium Lector formabit, quærere tentans
Peccat fortunas his vetitis studiis
Ut laudandus erit naturæ tramite recto
Omninò incedens, inveniens aliquid.
Dæmonis adversus fraudes hos protege
quæso:

Et porro his coëptis annue Christe pius.
S. von Bremen/ Dr.

E Doctus SOPHIAM sacri penetralia Verbi
Nunc ZUM FELDE subis, ac penetrare studes,
Pernicis studii tua dissertatio Testis;
Docta Magia tibi quid sit in urbe docens?
Maeste tuis felix ausis, atque esto, quod esse
Discupis; Athletam talis arena beat.

Frugi atque Industrio Juveni de sapientiâ verâ
disputaturienti gratulatur

C. S. WOLFIUS, SS. Th. D. Sæ. Ræ. M^{ris}.
Sueciæ in Sacro Consistorio Consiliarius & Assessor,
Pastor Primar. in æde B. Mariæ & Lector SS. Theologiae.

Dum iuvenis sagax ausus, & fœdera damnas,
 Quæcumq; corrupta sibi int' atra Magis;
 In mentem revocata Adagos quos traxit ab Ortu
 Ad CHRISTI cunas, fulgida stella sui.
 Atq; horum exemplo tenet ac fœd' suspice colum,
 Sic Christum imitatur, & fœd' omnia docum.
 Hic studii ut metam, fœd' ubi fœdere Ductor,
 Te faciat lato curare sine sui.

Ita piz Comiti. Da. Respondentis gratulaturus scribo

M. Hieronymus Müller,

ad D. Nicol. Archidiaconus.

ad Praefatum & Bradensium Juvencem,

ALBERTUM J. Zelder.

Magni Parentis

VIRI

Nobilissimi, Consultissimi & Præcellentissimi,

DN. HEINONIS J. Zelder /

B. A. Mag. Sac. in Palæstra Ducatus Bremensis

RECTOR PROVINCIALIS

Disputat. & Meritorius

Magus et Præceptor Disputationis

Filium Primogenitum,

Autorem & Defensorem hujus Disputationis de MAGIA Acutissimum,

Auctorem in Lectionibus meis Philosophicis, tam Publicis, quam Privatis

Diligentissimum,

Amicum meum maxime colendum.

In Sophia quantum profeceris hactenus atq;
 Indico specimen, quod modo sistis, erit.
 Si quo cepisti, studio perrexeris, olim
 Theologos inter communerandus eris.

Ita vovet ex animo

DANIEL EÜTNERIUS, J. U. Lic. Profess. Public.

G. H. RECTOR, & Disputat. PRÆSES.

Aeterna faciant pungere fœder
 L aus & labores; & studio improb
 B enigna Pulles dat brabeo
 E t caput ornare honore laur
 R em gloriosam doctrinas apu
 T ractat Camoenas FELDIADIES, fat
 U t splendeat laudandus, oli
 S ic celebrat quoque laude part
 Z elô sciendi nemo potentio
 U ndas culutis Pegalidum bibi
 M ultis, studens grandi labor
 F ortè possi superare culme
 E xcellit aptis viribus ingen
 L ibros Sophorum laetus & excuti
 D octâ politus crescat art
 E t Sophies titulis triumpho T.

Gratulabundus apposuit

PAULUS GEORGIUS Krüfse /

Poëta Nobilitatus, Scholae Hamburgens.

Subconrector, & in Illustri Societate

Teutonicâ PORTANS.

S O N N E T.

In edler Geist und Sinn der schwinget sich empor /
 Und läßt ihm durch nichts die Adlers-Flügel binden /
 Man wird Ihn allezeit in dem geschäftig finden
 Was seinen Glanz und Ruhm für andern zieht hervor ;
 Der Weisheit giebet Er stets ein geneigtes Ohr /
 Er läßt sich einen Kranz von ihren Myrthen winden /
 Dagegen aller Pracht der Kränze muß verschwinden /
 Den setzt Ihm endlich auff der ganze Musen-Chor.
 Also / Herz Better / ist Er rühmlich auch gesinnt /
 Weil man in dieser Schrift hievon die Proben findt /
 Sein Fleiß der heisset uns was Grosses von ihm hoffen ;
 Ein Kranz wird künftig nicht genug für ihm seyn.
 GOTT gebe / daß hinfür durch seiner Tugend-Schein
 Die Hoffnung werde selbst glücklich übertrossen.

Hiermit wolte seinen werthesten Herrn Better
 sein ergebenstes Gemüth bezeugen

A. Martens /
 LL. Studios.

Pinguis uti campus producit pingua grana
 Sic mente ex doctâ plurima docta fluunt.
 Perge ita, Amice, donec conscendas culmen honoris,
 Laurea jam certè est grata parata tibi.

Hæc Pereximio Dn. Respondenti Amico suo
 integerrimo amicâ scripsit manu

ALBERTUS HIERONYMUS BOCK,
 Hamb. SS. Theol. & Philos. Studiosus.

Co

So kan auch Euer Kunst bezaubern selbst die Sinnen /
 Und sie zum Eigenthum durch klugen Wiß gewinnen.
 Daß alle Sinnen fast allhier durch EUE bestrickt /
 Und gar Verwunders-voll / nicht anders / als entzükt.

Dann wann ein falles Sinn nur wil die Lippen rühren;
 So kan ein süßes Wort die Herzen mehr entführen /
 Und ziehen aus sich selbst / als wann des Zaubers Fleiß
 Durch böse Kunst gedencft zu machen sich den Preis.

Es kunt' Ulysses wohl vor jenem Kranke stehen ;
 Als jemahls must' an Ihm zu Grund und Trümmern gehen /
 Die starck vermeintes Kunst der schwarzen Zauber-
 Frau /

Die jeden seines Volcks verwandelt hat zur Sau!

Wann aber Euer Mund nur redend sich beweget /
 Der lauter Saft und Krafft auff seinen Lippen häget ;
 Den greiffst er so die Brust selbst mit Entzükung an /
 Daß niemand / niemand ist / der sichs enthalten kan.

Nun Euer Geist bereits die Sinnen so kan beugen ;
 Solt' Euer Lob nicht einst die Himmels-Bühn ersteigen ?
 Ich wünsche denn / daß Ihr verharret in der Spuhr /
 Zu beugen künftig gar zum Himmel die
 Natur.

Diese zwar schlechte / doch aus einem wohlmeinendem Gemüthe
 hergestoffene Zeilen süget schuldiger massen anbei

Johann Adolph Muckenbecher.
 Tritrov-Hollatus.

So recht / mein Herr zum Feld / so gleicht die That den Nah-
men/
Denn wie ein fruchtbahr Feld nach reich empfang'nen Sah-
men

Mit reicher Frucht bald lacht : So macht Er's auch mein Freund/
Da Er mit grüner Frucht anheho bey uns scheint.
Diß weisen uns genug die gegenwärt'gen Blätter /
Die nicht verachten kan der tolle Momus Spötter/
Fahrt fort / mein Freund / empfah die Mufen-Cron
Die nur Apollo gibt an einen Pindus Sohn.

So wolte mit ersfärtigen und schlechten Zeilen
seine Schuldigkeit abstatten

PETRUS RIPER, Palæog. Bremens.

Plausu dum pleno, pergis dum tendere cursu
Ad sacra, quo Sophia semita monstrat iter :
Auguror hinc, O chare mihi Zum FELDE, futurum,
Olim inter magnos ut numerare viros,
Quorum Letheo nescit sub flumine mergi
Fama, sed ad feri secla nepotis ovat ;
Quod precor ex animo, & voveo, quod spero fidenter :
Tu spem, Summe, meam, vota precesque juva :

Ita Politissimo Autori, DN. ALBERTO Zum
FELDEN, Amico suo singulari de Magia Di-
sputanti ex animo gratulatur

FRIEDERICUS WOLFIUS.

Bremensis, Phil: & J. U. Studiosus.

